یادداشت

قانون اساسی زیستی مستقل از اراده‌ها

کوروش الیاسی
محقق و پژوهشگر

یکی از چالش‌های روشنفکری در کشورهای در حال توسعه، واردات برخی مفاهیم و پدیده‌های سیاسی و اعمال آنها بدون بومی‌سازی اینگونه مفاهیم و پدیده‌های اجتماعی و سیاسی است. عدم بومی‌سازی مفاهیم و پدیده‌های اجتماعی و سیاسی وارداتی، بستر انواع چالش‌های اجتماعی در عرصه‌های گوناگون و تناقض در عملکرد مدیریت کلان سیاسی و نهادهای زیرمجموعه است. از آنجا که مفاهیم جنس و فلسفه‌ای جمعی و نه فردی دارند، اعمال مفاهیم مبتنی بر «قانون اساسی» یکی از بنیادی‌ترین پدیده‌ها و مفاهیم سیاسی وارد شده از جهان توسعه یافته، است. دلسوزان، و دغدغه‌مندان بسیاری در عرصه‌های گوناگون تلاش می‌کنند تا با درک علل انواع و انبوه چالش‌های اجتماعی و ملی، راهکارهایی که هزینه و عملی برای بهبود شرایط اجتماعی، چاره‌اندیشی کنند. این موجز تلاش دارد تا نشان دهد که ریشه بیشتر چالش‌های اجتماعی در عدم بومی شدن قانون اساسی به عنوان یک پدیده، مفهوم یا کالای وارداتی است. به منظور درک موضوع، تبیینی کلی و مختصر از مفاهیم قانون و قانون اساسی ارائه می‌شود. فلسفه، چیستی و کارکرد قانون؟ «قانون مرز زیست مدنی با زیست طبیعی است.» در همه جوامع، نوعی نظم حقوقی وجود داشته است. بنابراین: زیست اجتماعی (مدنی) بدون نظم حقوقی، نه تنها ممکن نیست بلکه قابل درک و تصور نیز نخواهد بود. به بیانی بسیار کلی و مختصر، «کاربرد قانون» هماهنگ کردن، نظم بخشیدن و مدیریت رفتار تعدادی افراد به منظور تحقق برخی اهداف فردی و جمعی است. به عنوان مثال، جمع یک تیم ورزشی، کارکنان یک واحد صنعتی، کادر درمان در یک بیمارستان، معلمان یک موسسه آموزشی و... به منظور تحقق اهداف مجموعه‌ای که در آن ایفای نقش می‌کنند، با وجود تخصص‌ها و توانایی‌های گوناگون، باید به یک شیوه قابل پیش‌بینی و قابل ارزیابی در جایگاه‌های گوناگون رفتار کنند. تا قبل از عصر روشنگری در اروپا که محصول توسعه علوم گوناگون ازجمله علوم انسانی و علوم اجتماعی که انسان و محیط زیست او را قابل فهم کرد، «قانون انعکاس و تبلور اراده افراد و برخی گروه‌های اجتماعی بود.» قانون به مثابه اراده افراد بدین معنی بود که یک فرد (رئیس قبیله، کشیش، شاه، خان و...) می‌توانست بر سرنوشت همه مردم تحت حمایت حاکمیت، بدون هیچ محدودیتی اعمال قدرت کند. هدف (اهداف) انسان‌های زمینی تحقق رفاه، آرامش، نشاط، نوع دوستی، امنیت، امید و... در جهان عینی قابل فهم بود. توسعه و پیچیده‌تر شدن زیست اجتماعی در همه عرصه‌های اقتصادی، آموزشی، صنعتی، دفاعی، دیپلماسی و... بستر و مبنای تدبیر و تدوین قوانین جدید و کاربردی شد. در جهان خرد بنیاد، پیچیده و توسعه یافته عصر از عصر روشنگری، مدیریت کلان جامعه مبتنی بر قوانینی که تبلور اراده، سلیقه، اهداف و منویات برخی افراد و گروه‌های اقلیت خاص بود، ناممکن شد. در چنین شرایط اجتماعی، «قانون اساسی که زیستی مستقل از اراده‌ها، سلیقه‌ها و اهداف فردی داشت، ظهور و بروز پیدا کرد.» به بیانی کاربردی، حاکمیت قانون بدین معنی است که صاحب منصبان و ساختارهای سیاسی به صرورت «تغییر» می‌کنند، اما قوانین تکامل می‌یابند. اگر استدلال فوق منطقی و کاربردی تلقی شود و بپذیریم و باور داشته باشیم که «قانون اساسی به معنی خلق قدرت از افراد و اراده‌هاست»، آنگاه باید گفته شود که ریشه بیشتر چالش‌های اجتماعی بر آیند مدیریت کلان سیاسی مبتنی بر اراده، سلیقه و اقتدار افراد و نه قانون اساسی به مثابه نقشه راه یا برنامه تحقق اهداف و نیازهای انسان زمینی است. حل و فصل انواع و انبوه چالش‌های جوامع بسیار پیچیده یا کهکشانی از آرا و منافع متناقض و متضاد، مستلزم تدبیر و تدوین «قانون اساسی مبتنی بر خرد، اراده و اهداف جمعی (ملی) و عینی است.»

نگاه

اردن:

منطقه نیاز به بحران و درگیری‌های بیشتر ندارد

پادشاه اردن اظهار داشت: اردن به دنبال تقویت همکاری‌های مشترک عربی و فعال کردن آن است زیرا این امر در راستای خدمت به مسائل و منافع ماست. ملک عبدا. دوم، گفت: بار دیگر می‌گویم، اردن تنها با التلاف‌های امت عربی و منافع و قضایای آن بوده و هست. وی افزود: ما درخصوص نیاز به یک سیستم دفاعی عربی صحبت می‌کنیم و این امر نیازمند مشورت و هماهنگی و تلاش فراوان به‌همراه برادرانمان است و باید اهداف آن نیز روشن باشد. اجازه دهید یادآوری کنم که این طرح یکی از بخش‌های اساسی است که اتحادیه عرب برپایه آن بنا شد اما با این حال موضوع انتلاق تا به امروز مورد بحث قرار نگرفته است. ملک عبدا. دوم تاکید کرد: منطقه نیاز به بحران و درگیری‌های بیشتر ندارد بلکه نیازمند همکاری و هماهنگی است. اردن همواره دعوت به ایجاد پل‌های همکاری به جای دیوارها و موانع می‌کند و این کشور به امنیت منطقه اهمیت می‌دهد زیرا امنیت برادران عرب بخشی از امنیت ماست. وی تصریح کرد: ما بر این باوریم که گفت‌وگو تنها راه حل اختلافات است.

ویژه

واکنش سفارت روسیه به ادعای سفر بدل پوتین به تهران

سفارت روسیه به ادعای رئیس سرویس سازمان اطلاعات نظامی وزارت دفاع اوکراین مبنی بر اینکه هفته گذشته بدل پوتین به تهران سفر کرده بود، واکنش نشان داد. سفارت روسیه در تهران در کانال‌های شبکه اجتماعی خود نوشت: «در ارتباط با اظهارات یوچ سرلشگر آقای بودانوف رئیس سرویس اطلاعات نظامی وزارت دفاع اوکراین مبنی بر اینکه بدل جناب آقای ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه در تاریخ ۱۹ ژوئیه «۸ آتیرماه» به ایران سفر کرده است، سفارت روسیه در ایران احتمال می‌دهد که این اظهارات می‌توانسته توسط بدل آقای بودانوف صورت گرفته باشد.» هفته گذشته ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه به منظور شرکت در نشست آستانه به تهران سفر کرده بود. وی در این سفر با مقامات ارشد کشورمان دیدار و ایزنی کرد.

حسن هانی‌زاده در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

کمیته مشترک نظامی سوریه و ترکیه می‌تواند راهگشا باشد

◀ ترکیه نمی‌تواند به اهداف فرامرزی خود دست یابد

◀ ایجاد صلح به توسعه همکاری‌های اقتصادی کمک می‌کند

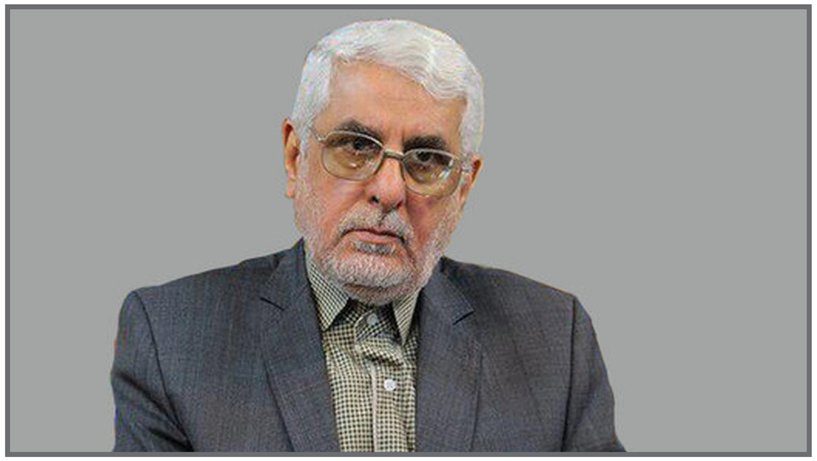

آرمان ملی- پورحسین: در سال‌های اخیر کردهای سوریه، با حمایت‌هایی خاص، شکلی از خودگردانی دموکراتیک را در مناطق شمال شرقی سوریه که دولت مرکزی بر آن کنترل ندارد، محقق کردند. پس از شکست داعش در عراق و سوریه، ترکیه تاکنون دو مرتبه به کردستان سوریه حمله کرده و شهرهای ادلب و منبیج را با عنوان گسترش کمربند امنیتی و مبارزه با تروریسم تصرف کرد. ترکیه نشان داده است که در صورت نبود تهدید و مانع جدی علیه ورود به خاک کشورهای همسایه، ایایی از حمله هوایی و زمینی به خاک سوریه ندارد. نه دولت سوریه و نه نیروهای کرد، توان رویارویی با ارتش ترکیه و شبه نظامیان معارض سوریه را ندارند. در این میان روسیه، بر خلاف ایران و ترکیه با مسائلی به نام مطالبات قومی مواجه نیست. با این حال سیاست نزدیکی کردها به ایالات متحده آمریکا در شمال و شمال شرق سوریه، در زمانی که تضادها میان ابرقدرت‌های غرب و شرق به شدت بالا گرفته است، برای نظامیان روسی مستقر در سوریه، مطلوب به شمار نمی‌رود. از سوی دیگر وزیر خارجه ترکیه گفته است که نمی‌توانند در سوریه بی‌تفاوت بمانیم. وی تاکید کرد که کشورش قصد دارد عملیات نظامی جدیدی را در شمال سوریه علیه نیروهای کرد سوریه راه بیندازد. این صحبت‌ها در حالی مطرح می‌شود که ایران به وضوح مخالفت خود را با این امر در نشست تهران مطرح کرد. در راستای بررسی این مساله «آرمان ملی» گفت‌وگویی با حسن هانی‌زاده، سفیر پیشین ایران در لبنان داشته است که در ادامه می‌خوانید.

◀ ریشه اختلافات میان ایران، ترکیه و روسیه به چه مواردی مرتبط است و از کجا نشأت گرفته؟

نشست روسای جمهوری ایران، روسیه و ترکیه در تهران نشان می‌دهد که ایران به عنوان محور حل منافعات بین‌المللی می‌تواند به عنوان کشوری برای حل بحران‌ها وارد عرصه سیاسی شود. ایران در مدار رایزنی کشورهای منطقه قرار دارد و در ماه‌های گذشته شاهد بودیم که این روند شکل خوبی به خود گرفت و مقامات ارشد کشورهای آسیای میانه به ایران سفر کردند و خیلی از مسائل منطقه‌ای حل و فصل شده است. در این میان شاهد بودیم که رجب طیب اردوغان هم وارد تهران شد تا شاید بتوان از میزان اختلافات کاست. این سفر در حالی انجام می‌شود که شاهد بودیم سوریه از سال ۲۰۱۱ میلادی گرفتار جنگ داخلی شد و ترکیه نیز از سال ۲۰۱۴ به بهانه مقابله با گروه‌های مسلح کرد سوریه، بخش‌هایی از استان ادلب را تصرف کرد و تا عمق ۳۰ کیلومتری خاک سوریه پیشروی و نفوذ کرده و بخش‌هایی از سوریه را در اشغال خود دارند. همین امر سبب شد تا حساسیت‌ها در منطقه بالا رفته و دولت سوریه در شرایط بد سیاسی با ترکیه قرار گیرد زیرا قسمتی از خاکش به اشغال نیروهای خارجی درآمده است. این موضوع امروز سبب شده تا اختلافات جدی میان کشورهای منطقه ایجاد شود و سه کشور تاثیرگذار ایران، روسیه و ترکیه به همین علت در تهران در خصوص سوریه به رایزنی پرداختند.

> دیدارهای سازنده و گفت‌وگوهای صریح مقامات ایران با کشورهای منطقه نشان داد که ایران به عنوان محوری‌ترین کشور منطقه نقشی کاملا تاثیرگذار در ایجاد همگرایی منطقه‌ای ایفا می‌کند

◀ دولت ترکیه می‌تواند به اهداف متصور خود در منطقه دست پیدا کند؟

ترکیه در طول شمال گذشته نقشی کاملا تخریبی در سوریه و عراق با هدف تجزیه این دو کشور ایفا کرد. به این شکل که از سال ۲۰۱۱ که بحران سوریه آغاز شد ترکیه به کمک برخی کشورهای غربی یک جبهه تخریبی علیه دولت و ملت سوریه تشکیل دادند و با کمک این کشور کلیه تجهیزات تسلیحاتی و لجستیکی گروه‌های تروریستی از طریق مرز ترکیه تامین می‌شد. دلیل این امر هم این است که ترکیه تلاش می‌کند تا دولت بشار اسد را سرنگون و محور مقاومت را از صحنه مبارزه خارج کند و محور تهران، دمشق و بیروت هم قطع شود. با چنین شرایطی بخشی از شمال سوریه یعنی استان ادلب هم تجزیه می‌شود. ترکیه چشمداشت ارضی و تجلق رفاه، آرامش، نشاط، نوع دوستی، امنیت، امید و... در جهان عینی قابل فهم بود. توسعه و پیچیده‌تر شدن زیست اجتماعی در همه عرصه‌های اقتصادی، آموزشی، صنعتی، دفاعی، دیپلماسی و... بستر و مبنای تدبیر و تدوین قوانین جدید و کاربردی شد. در جهان خرد بنیاد، پیچیده و توسعه یافته عصر از عصر روشنگری، مدیریت کلان جامعه مبتنی بر قوانینی که تبلور اراده، سلیقه، اهداف و منویات برخی افراد و گروه‌های اقلیت خاص بود، ناممکن شد. در چنین شرایط اجتماعی، «قانون اساسی که زیستی مستقل از اراده‌ها، سلیقه‌ها و اهداف فردی داشت، ظهور و بروز پیدا کرد.» به بیانی کاربردی، حاکمیت قانون بدین معنی است که صاحب منصبان و ساختارهای سیاسی به صرورت «تغییر» می‌کنند، اما قوانین تکامل می‌یابند. اگر استدلال فوق منطقی و کاربردی تلقی شود و بپذیریم و باور داشته باشیم که «قانون اساسی به معنی خلق قدرت از افراد و اراده‌هاست»، آنگاه باید گفته شود که ریشه بیشتر چالش‌های اجتماعی بر آیند مدیریت کلان سیاسی مبتنی بر اراده، سلیقه و اقتدار افراد و نه قانون اساسی به مثابه نقشه راه یا برنامه تحقق اهداف و نیازهای انسان زمینی است. حل و فصل انواع و انبوه چالش‌های جوامع بسیار پیچیده یا کهکشانی از آرا و منافع متناقض و متضاد، مستلزم تدبیر و تدوین «قانون اساسی مبتنی بر خرد، اراده و اهداف جمعی (ملی) و عینی است.»

◀ آیا بحران در سوریه به سایر مسائل بین‌المللی گره خورده است؟

ایران و روسیه به عنوان دو هم پیمان قدرتمند سوریه قصد دارند از درگیری‌ها جلوگیری کنند و شرایطی را فراهم کنند تا دولت ترکیه نیروهای خود را از خاک سوریه خارج کند و لذا رجب طیب اردوغان در نشست تهران قطعا به پیشنهاد ایران به خروج نیروهای ترکیه از ادلب و همچنین دادن تضمین‌های برای حفظ امنیت مرزهای ترکیه و سوریه توجه خواهد کرد و این یک دستاورد کاملا راهبردی از نشست تهران خواهد بود. مساله دیگر، مساله اوکراین است با توجه به اینکه ادامه بحران اوکراین ممکن است پای قدرت‌های جهانی را به منطقه باز کند.

عراق به نوعی بر این کشور مسلط شود و اقلیم کردستان را هم تحت کنترل خودش قرار دهد. بنابراین ترکیه از سال‌های اخیر به ویژه در آسال گذشته نیروهایی وارد خاک عراق کرد تا از این طریق بتواند به نقش تخریبی خود برای ایجاد چالش داخلی و همچنین تجزیه عراق اقدام کند در ضمن بعد از اینکه روسیه وارد خاک سوریه شد و به سرکوب داعش پرداخت، ارتباط ترکیه با داعش قطع شد و البته صادرات نفت سوریه به ترکیه به دلیل حضور نیروهای روسیه هم قطع شد در حال حاضر ترکیه تلاش می‌کند تا با تسلط بر شمال سوریه به اهداف خود برسد که مشخصا در این مسیر سخت گرفتار خواهد شد.

◀ موضع ایران در قبال تحولات اخیر در سوریه چیست؟

ایران بر این باور است که هرگونه مداخله نظامی منجر به تشدید بحران می‌شود و بر این باور است که مشکلات سوریه از درون باید حل و فصل شود. حضور نیروهای ترکیه و یا آمریکا در شمال شرقی سوریه مشخصا نمی‌تواند راهگشا باشد و بیشتر به تنش‌زایی ختم می‌شود. دولت بشار اسد در ماه‌های گذشته به گروه‌های مسلح کرد بارها اخطار داده است که باید سلاح‌های خود را تحویل دهند. به همین علت می‌توان گفت که دولت مرکزی سوریه نیز نمی‌خواهد از داخل خاکش تهدیدی علیه ترکیه صورت گیرد. در این میان یک چرخه چالش برانگیز ایجاد شده به این صورت که کردهای سوریه نیز تحویل سلاح خود را منوط به خروج نیروهای ترکیه از خاک سوریه کرده‌اند و به همین علت این مساله امروز تبدیل به یک گره شده است و هیچ یک از طرفین از خواسته خود کوتاه نمی‌آیند. مشخصا ایران بر این باور است که باید از مسیر سیاسی سوریه را به سمت صلح و ثبات سوق داد اما حضور نظامی گروه‌های مسلح و نظامیان ترکیه در خاک سوریه، مانع تحقق این امر است. حل و فصل این گره یکی از دستور کارهای اصلی مقامات ایران، روسیه و ترکیه در تهران بود.

◀ آیا تیم‌ملی ایران در جام‌جهانی می‌تواند با اسکوچیچ نتیجه بگیرد؟ از نظر فنی چه انتقاداتی به اسکوچیچ وارد می‌دانید؟

آقای اسکوچیچ قبل از اینکه سرمربی تیم‌ملی ایران شوند دارای تجربه بین‌المللی در عرصه مربیگری نبود و پیشینه درخشانی در مربیگری نداشت. واقعیت مهم دیگری که در این زمینه وجود داشت این بود که بخشی از بازیکنان تیم‌ملی به درست یا غلط به مربی خود اعتقاد و اعتماد نداشتند و این اتفاق خوبی نبوده که در تیم‌ملی رخ داده است. عملکرد آقای اسکوچیچ در برخی مقاطع بسیار خوب بود اما در برخی مقاطع نیز عملکرد ضعیفی داشت. به صورت کلی عملکرد ایشان دارای نوسان بود. این در حالی است که ما برای حضور در جام‌جهانی به مربی مقتدری نیاز داریم که بتواند به بازیکنان نظم بدهد و فکر می‌کرده‌اند. واقعیت این است که با توجه به شرایط موجود کار ما در جام‌جهانی سخت‌تر از گذشته شده است.

◀ چرا معتقدید کار تیم‌ملی در جام‌جهانی سخت‌تر از گذشته شده است؟

در حالی که وضعیت تیم‌ملی مناسب نیست و نیاز به مدیریت دارد فدراسیون فوتبال در گیر انتخابات ریاست فدراسیون و بازرگانی شده است. ما در گذشته نیز چنین وضعیتی را تجربه کرده‌ایم. به عنوان مثال قبل از بازی‌های جام‌جهانی سال ۹۸ ایویچ سرمربی تیم‌ملی بود اما به دلیل نتایج ضعیفی که در بازی‌های دوستانه قبل از جام‌جهانی گرفت یکباره برکنار شد و جای خود را به آقای طالبی داد. در نتیجه ما چنین شرایطی را تجربه کرده‌ایم و با آن بیگانه نیستیم. با این وجود باید این واقعیت را در نظر بگیریم که امروز همه تیم‌های جهان در حال آماده سازی برای حضور در جام‌جهانی هستند و از همه امکانات و ابزار برای موفقیت استفاده می‌کنند. این در حالی است که ما نتوانسته‌ایم تیم‌ملی را به خوبی برای حضور در جام‌جهانی تقویت کنیم و برای این تیم بازی‌های تدارکاتی مناسب در نظر بگیریم.

> اگر مشکلی در تیم‌ملی وجود داشته باشد باید در کادر مدیریت تیم‌ملی و فدراسیون فوتبال درباره آن تصمیم‌گیری می‌شد و نه اینکه در نهاد ریاست‌جمهوری که ارتباطی به فدراسیون فوتبال ندارد درباره چنین موضوع مهمی صحبت می‌شد. البته این اتفاق یک نکته دیگر نیز دارد و این است که احتمالا مشکلی وجود داشته باشد که بازیکنان تیم‌ملی به فدراسیون اعتماد نکردند و دیدگاه‌های خود را با مقامات نهاد ریاست‌جمهوری مطرح کرده‌اند

◀ آیا تیم‌ملی در حالی که کمتر از چهار ماه تا آغاز بازی‌های جام‌جهانی باقی مانده فدراسیون فوتبال یکباره تصمیم گرفت سرمربی تیم‌ملی را تغییر بدهد و دوباره او را ابقا کرد. آیا این تصمیم را در شرایط کنونی تصمیمی صحیح می‌دانید؟

واقعیت این است که تیم‌ملی ایران در آستانه حضور در جام‌جهانی به عنوان معتبرترین تورنمنت فوتبال در جهان است اما حال و روز خوبی ندارد و با چالش‌های مهمی مواجه شده است. در شرایط کنونی همه تیم‌هایی که در جام‌جهانی حاضر هستند در حال انجام بازی‌های تدارکاتی هستند و تلاش می‌کنند با بهترین کیفیت وارد بازی‌های جام‌جهانی شوند. این در حالی است که وضعیت تیم‌ملی چه از نظر بازی‌های تدارکاتی و چه از نظر مدیریتی و نظم ناسامد است و این وضعیت می‌تواند به تیم‌ملی در بازی‌های جام‌جهانی آسیب بزند. در این زمینه نیز اظهارنظرهای متفاوتی صورت گرفته اما هنوز اقدامی عملی برای بهبود وضعیت تیم‌ملی صورت نگرفته است. تیم‌ملی برای حضور در جام‌جهانی نیاز به بازی‌های تدارکاتی دارد. این یک نیاز ضروری برای تیم‌ملی است و نمی‌توان به راحتی از آن گذشت. در شرایط کنونی چند ماه است که ما تیم‌های هم گروه خود را در جام‌جهانی شناخته‌ایم. با این وجود هیچ برنامه‌ای برای مقابله با این تیم‌ها نداریم. ما باید با شناخت دقیق از این تیم‌ها و سبک بازی که دارند تیم‌هایی را به عنوان بازی‌های تدارکاتی در نظر بگیریم که از نظر سبک فوتبالی شبیه به انگلیس، آمریکا و لژ باشند. این در حالی است که تاکنون چنین اتفاقی رخ نداده و در زمان باقی مانده نیز کار سختی است که بتوانیم بازی‌های تدارکاتی مناسبی برای تیم‌ملی در نظر بگیریم. واقعیت این است که تغییر سرمربی تیم‌ملی در شرایط کنونی نیز دارای پیامدهای مثبت و منفی است و کسانی که چنین تصمیمی گرفته‌اند باید به خوبی به تبعات این تصمیم موجب شده است تا ظرفیت‌های اقتصادی برای برخی کشورها مفعول بماند. تلاش برخی کشورها برای دست‌اندازی غیرمنصفانه به منابع فسیلی که به تحریک قدرت‌های فرامنطقه‌ای صورت می‌گیرد. در سال‌های اخیر روابط دوجانبه و چندجانبه کشورهای منطقه را دچار تاثیر قرار داده است. با همکاری‌های دیپلماتیک اخیر انتظار می‌رود که تقسیم منافع اقتصادی به صورتی عادلانه انجام شود و براساس آن توسعه پایدار کشورهای منطقه خارج از رقابت‌های غیرسازنده صورت گیرد. دیدارهای سازنده و گفت‌وگوهای صریح مقامات ایران کشورهای منطقه نشان داد که ایران به عنوان محوری‌ترین کشور منطقه نقشی کاملا تاثیرگذار در ایجاد همگرایی منطقه‌ای ایفا می‌کند. موضوع دیگری که مورد توجه قرار گرفت تاکید بر ضرورت بازسازی جاده ابریشم بود که می‌تواند در سال‌های آینده یک کریدور راهبردی و پایدار بین شمال و جنوب و شرق و غرب ایجاد کند. ظرفیت بالای کشورهای آسیای میانه و جنوب قفقاز اگر به صورتی هوشمندانه مورد استفاده قرار گیرد می‌تواند یک بازار مشترک با حجم عظیم سرمایه‌گذاری فعال و پویا تشکیل دهد که این بازار قطعا انحصار تجاری برخی قدرت‌های تهاجمی را خواهد شکست. یکی از این اشتراکات موضوع سواب گازی است که می‌تواند انتقال گاز طبیعی را از شمال به جنوب و سپس غرب آسیا و در نهایت اروپا را به صورتی سیال و با هزینه‌های مالی کمتری فراهم کند که این امر می‌تواند زمینه همکاری‌های فرادستی دیگری را میان ایران و سایر کشورهای ساحل دریای خزر ممکن سازد. اما برون داد این نشست‌ها صرف نظر از مسائل اقتصادی و تجاری، توافق همه جانبه برای تبدیل کردن منطقه به کانون همزیستی مسالمت آمیز کشورها بود که این دستاورد زمینه‌ساز گسترش مناسبات سیاسی و امنیتی در آینده خواهد بود. از سوی دیگر جو باید در سفر به فلسطین اشغالی و عربستان در ایجاد یک ناتوی عبری عربی علیه ایران و محور مقاومت با شکست مواجه شد و این نشان می‌دهد که کشورهای هم پیمان سنتی ایالات متحده در غرب آسیا اعتماد خود را نسبت به توانمندی‌های آمریکا برای ایجاد چتر حمایتی از دست داده‌اند. از این رو نشست تهران پاسخی به جریان‌سازی‌های جو بایدن علیه ایران، چین و روسیه خواهد بود که خروجی این نشست قطعا به تغییر موازنه‌های قدرت به سود ایران و محور مقاومت منجر می‌شود، زیرا قطعا جدیدی از افزایش همکاری‌های نظامی ایران و روسیه در آینده نزدیک گشوده خواهد شد.

◀ ترکیه نمی‌تواند به اهداف فرامرزی خود دست یابد

◀ ایجاد صلح به توسعه همکاری‌های اقتصادی کمک می‌کند

> ظرفیت بالای کشورهای آسیای میانه و جنوب قفقاز اگر به صورتی هوشمندانه مورد استفاده قرار گیرد می‌تواند یک بازار مشترک به حجم عظیم سرمایه‌گذاری فعال و پویا تشکیل دهد که این بازار قطعا انحصار تجاری برخی قدرت‌های تهاجمی را خواهد شکست

◀ در نشست تهران راهکار خاصی برای حل بحران در سوریه پیشنهاد شده است؟

در نشست تهران مقرر شد تا دولت سوریه در قبال تشکیل کمیته مشترک نظامی با ترکیه و دادن تضمین‌های امنیتی به دولت ترکیه در راستای حفظ امنیت مرزهای مشترک، نیروهای نظامی ترکیه خاک ادلب را ترک کنند. ایران صرفا در سوریه چنین موضعی را دنبال نمی‌کند و برای مثال در بحران اوکراین نیز خواهان پایان جنگ و حل و فصل مشکلات از طریق دیپلماتیک است. در این خصوص ایران راهکارهای عملیاتی به پوتین ارائه داده که در واقع می‌توان از طریق مذاکرات و بدون حضور قدرت‌های غربی به سمتی حرکت کرد که جنگ در اوکراین خاتمه یابد. در مجموع نشست تهران یک اتفاق خوب در حوزه دیپلماسی بود که اگر طرفین به رایزنی‌ها در این نشست توجه داشته باشند، می‌تواند کمک کند تا مناقشات بین‌المللی کاهش یابد و امنیت بار دیگر به منطقه بازگردد. مشخصا در همین بستر صلح آمیز است که کشورهای درگیر مشکلات اقتصادی نیز می‌توانند به منافع بیشتری دست پیدا کنند.

◀ آیا در برای موضوعات مربوط به سوریه تصمیم گیری خاص دیگری در نشست تهران انجام شد؟

باید توجه داشت که تاثیرگذاری قدرت‌های فرامنطقه‌ای برای بحران سازی و جلوگیری از بهره برداری منصفانه از منابع طبیعی در منطقه لذا یکسری پیشنهاد برای پایان دادن به بحران اوکراین به طرف روسی ارائه شده که اگر مورد موافقت قرار گیرد، بحران اوکراین به پایان می‌رسد. زیرا ترکیه از مخالفان حمله روسیه به اوکراین است. تاثیر پایان بحران بر برخی پروندەها مانند موضوع برجام بیشتر خواهد شد و این اقدام فرصتی است برای ایجاد همگرایی و پایان دادن به بحران‌ها و ایجاد وفاق و همدلی بین شمال و جنوب و کشورهای اوراسیا به وجود خواهد آمد. ضمن آنکه در نشست تهران مساله همکاری‌های تجاری، ایران و روسیه در حوزه انرژی فسیلی هم مورد بحث قرار خواهد گرفت و یک بلوک اقتصادی مشترک بین کشورهای شمال و جنوب ایجاد خواهد شد و ایران به عنوان مهم‌ترین کریدور این مجموعه و بلوک تعریف خواهد شد و نقش خود را به عنوان یک کشور محوری در حوزه‌های امنیتی، اقتصادی، نظامی و سیاسی ایفا خواهد کرد. در چنین شرایطی مشخصا هر بحران منطقه‌ای با برخی پرونده‌های دیگر در ارتباط است.

◀ در نشست تهران راهکار خاصی برای حل بحران در سوریه پیشنهاد شده است؟

در نشست تهران مقرر شد تا دولت سوریه در قبال تشکیل کمیته مشترک نظامی با ترکیه و دادن تضمین‌های امنیتی به دولت ترکیه در راستای حفظ امنیت مرزهای مشترک، نیروهای نظامی ترکیه خاک ادلب را ترک کنند. ایران صرفا در سوریه چنین موضعی را دنبال نمی‌کند و برای مثال در بحران اوکراین نیز خواهان پایان جنگ و حل و فصل مشکلات از طریق دیپلماتیک است. در این خصوص ایران راهکارهای عملیاتی به پوتین ارائه داده که در واقع می‌توان از طریق مذاکرات و بدون حضور قدرت‌های غربی به سمتی حرکت کرد که جنگ در اوکراین خاتمه یابد. در مجموع نشست تهران یک اتفاق خوب در حوزه دیپلماسی بود که اگر طرفین به رایزنی‌ها در این نشست توجه داشته باشند، می‌تواند کمک کند تا مناقشات بین‌المللی کاهش یابد و امنیت بار دیگر به منطقه بازگردد. مشخصا در همین بستر صلح آمیز است که کشورهای درگیر مشکلات اقتصادی نیز می‌توانند به منافع بیشتری دست پیدا کنند.

◀ آیا در برای موضوعات مربوط به سوریه تصمیم گیری خاص دیگری در نشست تهران انجام شد؟

باید توجه داشت که تاثیرگذاری قدرت‌های فرامنطقه‌ای برای بحران سازی و جلوگیری از بهره برداری منصفانه از منابع طبیعی در منطقه موجب شده است تا ظرفیت‌های اقتصادی برای برخی کشورها مفعول بماند. تلاش برخی کشورها برای دست‌اندازی غیرمنصفانه به منابع فسیلی که به تحریک قدرت‌های فرامنطقه‌ای صورت می‌گیرد. در سال‌های اخیر روابط دوجانبه و چندجانبه کشورهای منطقه را دچار تاثیر قرار داده است. با همکاری‌های دیپلماتیک اخیر انتظار می‌رود که تقسیم منافع اقتصادی به صورتی عادلانه انجام شود و براساس آن توسعه پایدار کشورهای منطقه خارج از رقابت‌های غیرسازنده صورت گیرد. دیدارهای سازنده و گفت‌وگوهای صریح مقامات ایران کشورهای منطقه نشان داد که ایران به عنوان محوری‌ترین کشور منطقه نقشی کاملا تاثیرگذار در ایجاد همگرایی منطقه‌ای ایفا می‌کند. موضوع دیگری که مورد توجه قرار گرفت تاکید بر ضرورت بازسازی جاده ابریشم بود که می‌تواند در سال‌های آینده یک کریدور راهبردی و پایدار بین شمال و جنوب و شرق و غرب ایجاد کند. ظرفیت بالای کشورهای آسیای میانه و جنوب قفقاز اگر به صورتی هوشمندانه مورد استفاده قرار گیرد می‌تواند یک بازار مشترک با حجم عظیم سرمایه‌گذاری فعال و پویا تشکیل دهد که این بازار قطعا انحصار تجاری برخی قدرت‌های تهاجمی را خواهد شکست. یکی از این اشتراکات موضوع سواب گازی است که می‌تواند انتقال گاز طبیعی را از شمال به جنوب و سپس غرب آسیا و در نهایت اروپا را به صورتی سیال و با هزینه‌های مالی کمتری فراهم کند که این امر می‌تواند زمینه همکاری‌های فرادستی دیگری را میان ایران و سایر کشورهای ساحل دریای خزر ممکن سازد. اما برون داد این نشست‌ها صرف نظر از مسائل اقتصادی و تجاری، توافق همه جانبه برای تبدیل کردن منطقه به کانون همزیستی مسالمت آمیز کشورها بود که این دستاورد زمینه‌ساز گسترش مناسبات سیاسی و امنیتی در آینده خواهد بود. از سوی دیگر جو باید در سفر به فلسطین اشغالی و عربستان در ایجاد یک ناتوی عبری عربی علیه ایران و محور مقاومت با شکست مواجه شد و این نشان می‌دهد که کشورهای هم پیمان سنتی ایالات متحده در غرب آسیا اعتماد خود را نسبت به توانمندی‌های آمریکا برای ایجاد چتر حمایتی از دست داده‌اند. از این رو نشست تهران پاسخی به جریان‌سازی‌های جو بایدن علیه ایران، چین و روسیه خواهد بود که خروجی این نشست قطعا به تغییر موازنه‌های قدرت به سود ایران و محور مقاومت منجر می‌شود، زیرا قطعا جدیدی از افزایش همکاری‌های نظامی ایران و روسیه در آینده نزدیک گشوده خواهد شد.

فرارو

قالیباف نیز به صف منتقدان پیوست

در روزهای اخیر گمانه‌زنی‌ها درباره وجود برخی اختلاف نظر میان محمدباقر قالیباف و ابراهیم رئیسی شنیده می‌شود. عمده این گمانه‌ها بر رویدادهایی مانند حذف زرا ترجیحی و انتقادات رئیس قوه مقننه از دولت تأکید دارند.

با روی کار آمدن دولت ابراهیم رئیسی، به‌نظر می‌رسید شاهد همراهی و همکاری بیشتری میان دولت اصولگرا و مجلس انقلابی باشیم؛ اما هنوز چهار ماهی از آغاز به کار کابینه نگذشته بود که صدای انتقادهای برخی نمایندگان بهارستان‌نشین از عملکرد برخی وزرا بلند شد. تاجایی که کار به استیضاح وزرا کشیده شد. در این میان، قالیباف سعی داشت تا با پادرمیانی برای وزرای رئیسی فرصت بگیرد؛ اما کم‌کم او نیز به صف منتقدان دولت پیوست. آخرین کار رئیس مجلس در اردیبهشت ماه سال گذشته، در تطق پیش از دستور خود با اشاره به پایان تصویب بودجه سال ۱۴۰۱ بیان کرد: «در آن زمان توضیح دادم که در این مدل که الان قانون مصوب مجلس شده برای چند قلم کالای ضروری معیشتی مثل مرغ، تخم‌مرغ، روغن، پنیر و امثالهم برای هر نفر مقدار مشخصی در ماه در نظر گرفته می‌شود و مردم آن کالا را تا اندازه در نظر گرفته شده به قیمت شهریور ۱۴۰۰ خرید می‌کنند. به‌طور مثال اگر برای هر نفر یک یا دو کیلو مرغ در نظر گرفته شده باشد، مردم می‌توانند با همان کارت بانکی که دارند و به مراکزی که قبلا خرید می‌کردند مثلاً یک خانواده پنج‌نفری بتواند حدود هشت کیلو مرغ با قیمت ۳۰ تا ۳۵هزار تومان خرید کنند و مابه‌التفاوت قیمت عادی تا بازار را دولت به حساب فروشنده پرداخت می‌کند. البته اگر فرد بخواهد بیش از این سهمیه استفاده کند طبیعتاً هزینه آن بیشتر است که به قیمت بازار باید پرداخت کند.» او همچنین گفت: «آقای وزیر به این نکته توجه کنند که وقتی می‌گویند صرف پایین آمده و تولید افزایش پیدا می‌کند و مازاد داریم به این دلیل است که قشر محروم ما قدرت خرید ندارند که گوشت مرغ و قرمز استفاده کنند که مصرف پایین آمده است. حتی امروز قدرت خرید طبقه متوسط نیز پایین آمده و سلامت و آینده جامعه در خطر است. در قدرت خرید می‌خواهیم که حداقل نیازهای پروتئینی را به طبقات محروم و متوسط جامعه برگردانیم.»

◀ رقابت قالیباف- رئیسی در انتخابات ۱۴۰۴؟!

این روزها اما گمانه‌زنی می‌شود که قالیباف احتمالاً یکی از کاندیدای انتخابات سال ۱۴۰۴ است. اگر فر